

(274. 5.)

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden bij brief van 21 Juni 1910.)

Het was den ondergeteekende aangenaam te ontwaren dat van verschillende zijden instemming werd betuigd met de indiening van het wetsontwerp beoogende toekenning onder bepaalde omstandigheden van voedinggeld aan de gehuwde onderofficieren met den rang van sergeant en hooger.

Ter beantwoording van de leden die, hoewel ingenomen met de indiening, niettemin vermeenen dat het ontwerp niet geeft wat de motie van de heeren DUYMAER VAN TWIST c. s. beoogde, zij op den voorgrond gesteld dat door tegemoetkoming zonder meer aan den letter der motie bezwaarlijk zou worden bereikt, hetgeen gebleken is door de stellers daarvan bedoeld te zijn.

Immers wordt in de 2de alinea — als vervolg op de in het eerste lid uitgesproken wenschelijkheid — het verlangen geuit dat de Minister zich niet door de geldelijke gevolgen zal laten terughouden van de indiening van een dergelijk voorstel, terwijl het verleenen der wenschelijk geachte vergunning op zich zelve geen geldelijke gevolgen kan hebben.

De ondergeteekende heeft het zich ten plicht gerekend zorgvuldig te overwegen in hoeverre ware tegemoet te komen aan hetgeen door de meerderheid der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal klaarblijkelijk gewenscht werd, en daartoe was het noodig te rade te gaan niet met den inhoud der motie naar den letter maar naar hare wezenlijke bedoeling.

Voor een groot deel der onderofficieren — namelijk voor alle sergeants en daarboven — behoefde niet in een motie neergelegd te worden dat het wenschelijk is om hun de gelegenheid te schenken den maaltijd in het gezin te gebruiken.

Die gelegenheid nl. bestaat — zooals reeds meermalen in de Kamer werd uiteengezet — al sedert jaren. Aan de hand van de over het onderwerp gevoerde beraadslagingen, van het door de onderofficieren verleden jaar ingediende en door vele Kamerleden ondersteunde verzoekschrift, en in verband met het 2de lid der motie waar van geldelijke gevolgen wordt gesproken, is het echter duidelijk dat bedoeld werd om dien onderofficieren naast de reeds bestaande *vergunning* om thuis te gaan eten ook het *voedinggeld* toe te kennen, wanneer zij van de scheepsvoeding geen gebruik maken.

Voor de gehuwde korporaals en voor de gehuwde mindere schepelingen, die geen vergunning hebben om thuis te gaan eten, drukt het 1ste lid der motie op juiste wijze uit wat gewenscht wordt; daar echter de bloote vergunning geen geldelijke gevolgen — vergelijk het tweede lid der motie — kan hebben, moet ook ten opzichte dezer schepelingen de bedoeling der motie verder liggen dan daarin is uitgedrukt en kan de feitelijke strekking naast het verlangen om het gezinsleven te bevorderen ook voor hen niet anders zijn dan de uitkeering van voedinggeld te vragen.

De ondergeteekende behoorde dus de volgende punten te overwegen:

1°. de toekenning van voedinggeld aan de gehuwde onderofficieren met den rang van sergeant en hooger, die de vergunning hebben om zich naar huis te begeven tijdens het schaft- en rustuur:

2°. het verleenen der vergunning aan gehuwde korporaals en gehuwde mindere schepelingen om zich tijdens het schaft- en rustuur naar hun gezin te begeven;

3°. de toekenning van voedinggeld aan de gehuwde korporaals en gehuwde mindere schepelingen wanneer hun de vergunning verleend wordt bedoeld onder 2°. een en ander onder de ook in de motie uitgedrukte restrictie „voor zoover de dienst het toelaat”.

Middels de in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp nader uiteengezette regeling, waarbij de vele bezwaren zijn ondervangen welke bij de vroegere behandeling dezer aangelegenheid ter sprake kwamen en die in hoofdzaak neerkomen op de onder 1 tot en met 4 genoemde punten in die Memorie, heeft de ondergeteekende gemeend aan het ten opzichte der sergeants en onderofficieren van hooger rang uitgesproken verlangen te kunnen voldoen.

Het ondervangen dier bezwaren heeft echter noodwendig moeten leiden tot eene regeling die verder reikt dan oorspronkelijk met de toekenning van voedinggeld bedoeld was; een andere regeling echter waarbij de nadeelen voor den dienst niet ten volle zouden worden ontgaan, kan van ondergeteekende niet verwacht worden en hij sluit zich te dezen opzichte aan bij die leden, wien een ander voorstel dat beter aan de bezwaren zou tegemoet komen niet voor oogen staat.

De door enkele leden in overweging gegeven regeling als ten aanzien van de landmacht van kracht is welke uitsluitend voedinggeld toekent aan hen, die niet deelnemen aan den maaltijd in de kazerne, kan door ondergeteekende niet aangevaard worden. Immers zouden daarbij de meergenoemde bezwaren onder 3 en 4 in de Memorie van Toelichting zich ten volle doen gelden.

Dat eenige leden hoewel geen bedenking hebbende tegen de onder *b* en *c* van de Memorie van Toelichting opgenomen uitzonderingsbepalingen, zich niet kunnen vereenigen met de daaraan voorafgaande uitzonderingsbepaling onder *a*, betreurt ondergeteekende, maar hij merkt te dien aanzien op dat voor de onderofficieren die buitengaats — doch niet in de koloniën — vertoeven, hetzelfde geldt als voor hen die vallen onder *b* der genoemde uitzonderingsbepaling d. z. zij die dienen aan boord van schepen voor den binnenlandschen dienst op de dagen dat zij varende zijn. (Deze uitzonderingsbepaling steunt echter niet op redenen van administratieve aard, maar is geheel een gevolg van de noodzakelijkheid om aan de bezwaren in de Memorie van Toelichting genoemd onder 3 en 4 te ontkomen).

Dat de bepaling ook tot hen is uitgestrekt, die in de overzeesche gewesten dienen en op grond daarvan eene verhoogde soldij genieten, vindt zijn oorzaak in de wenschelijkheid om de in Nederland genoten vermeerdering van inkomsten voor de gehuwden een blijvende te doen zijn, waardoor de gewone vermeerdering van verdiensten, die een verblijf in de tropen nu eenmaal en terecht medebrengt, behouden wordt.

Dat de voorgestelde toekenning van voedinggeld voor de gehuwden in vele gevallen gelijkstaat met een soldijverhooging, zooals door de leden hier aan het woord gezegd wordt, erkent de ondergeteekende gaarne. Waar hij echter gestreefd heeft om aan den wensch der Staten-Generaal tegemoet te komen en dit desideratum met het oog op de belangen van den dienst niet anders te bereiken was dan door de toekenning van voedinggeld ook toepasselijk te verklaren in gevallen, waarbij naast voedinggeld de scheepsvoeding wordt genoten, kan het niet anders of de maatregel zoude in sommige opzichten synoniem worden met soldijverhooging van alle gehuwde onderofficieren, onafhankelijk van het dienstvak waartoe zij behooren.

De door deze leden uitgesproken vrees als zoude de uitkeering van f 0,50 toelage aan buitenslands dienende onderofficieren tengevolge hebben dat hunne terugkomst in het gezin met ongenoegen zou worden verbeid, moet ondergeteekende afwijzen; immers welke waarde zou aan den invloed van het gezinsleven

kunnen worden toegekend, indien terugzien in den huiselijken kring van den echtgenoot en vader huishoudelijke overwegingen in het leven riep als door genoemde leden verondersteld.

Ten opzichte der vraag aan wie het voedinggeld zal worden uitbetaald, neemt de ondergeteekende het standpunt in dat alle verdiensten aan den schepeling moeten worden uitbetaald; de grootte der delegatie binnen de grenzen van het toegestane maximum bedrag staat in het algemeen alleen te zijner beoordeeling: het marinebestuur verleent in hoofdzaak slechts de behulpzame hand om het overmaken van geld aan de betrekkingen op gemakkelijke wijze mogelijk te maken.

Eerst als met zekerheid vaststaat dat de betrokken onderofficier zich aan den onderhoudsplicht van zijn gezin onttrekt, zal hem het voedinggeld worden onthouden.

Wat betreft het in de 3de alinea van § 1 van het Voorloopig Verslag op het ingediende wetsontwerp door enkele leden aangevoerde merkt de ondergeteekende op dat van dienstbewaren tegen het gebruiken van den maaltijd in het gezin door sergeants en hooger in 1907 moeilijk rede kon zijn aangezien aan die onderofficieren, voor zoover de dienst dit toeliet, reeds sedert jaren vergunning werd verleend om het middagmaal in het gezin te gebruiken, welke vergunning in geen enkel opzicht beperkt is geworden.

Op sommige wacht- en logementschepen en kazernes ontbrak het evenwel aan *logies* voor een klein deel der aan boord of in de kazernes geplaatste onderofficieren; aan dezen werd daarom de zoogenaamde vergunning met daaraan verbonden *toelage* verleend om „niet aan boord verblijf te houden”, welke onderofficieren dus noch *logies* noch voeding aan boord genoten.

Ongelijkheid, onregelmatigheid en naijver in de plaatsingen en wisselvallige inkomsten door het tijdelijk genot eener *toelage* waren van laatsgenoemde vergunning (een geheel andere dus dan de voor alle sergeants enz. bestaande vergunning om thuis te gaan eten) de gevolgen. Om deze te ontgaan werden de verblijven toereikend gemaakt voor alle aan boord of in de kazerne te plaatsen onderofficieren; als *bijkomstige* omstandigheid vermeerderde hierdoor het aantal onderofficieren dat de scheepsvoeding gebruikte, al ging het groote meerendeel hunner dan ook gedurende den eet- en rusttijd toch naar het gezin.

Ter voldoening aan de vragen gesteld in de slotalinea's van § 2 van het Voorloopig Verslag zij het volgende medegedeeld:

1°. In het geval bedoeld onder *a* der meergenoemde uitzonderingsbepalingen verkeerden gemiddeld 299 gehuwde onderofficieren met den rang van sergeant en hooger gedurende 9.1 maand, of wel: 199 gedurende 12 maanden in de overzeesche bezittingen en 100 gedurende gemiddeld 3,34 maand buitengaats niet in de koloniën.

2°. In het geval onder *b* verkeerden gemiddeld 75 gehuwde onderofficieren gedurende 229 dagen aan boord van de defensieschepen, en 29 gedurende 174 dagen aan boord van het varende torpedomaterieel.

3°. In het geval onder *c* verkeerden gemiddeld 418 gehuwde onderofficieren gedurende 116 dagen.

Eene vergelijkende opgave van de minimum en maximum soldijen der sergeant-onderofficieren en hooger van de Koninklijke Marine en van de voornaamste korpsen der Landmacht gaat als bijlage dezer Memorie hiernevens.

Voor de beantwoording der vragen gesteld in § 3 van het Voorloopig Verslag meent de ondergeteekende den leden die niet overtuigd zijn dat het practisch onuitvoerbaar is om den korporaals in de gelegenheid te stellen het middagmaal bij hun gezin te gebruiken, te mogen verwijzen naar hetgeen door hem bij vorige gelegenheden over dit onderwerp werd gezegd en voorts naar den inhoud van het ten vorige jare overgelegde ter zake handelende rapport van de vlagofficieren. Wat aangaat de vraag waarom bij het verlenen der vergunning de belangen van een groot deel van het personeel zouden worden geschaad merkt hij op dat uit de korporaals de baksmeesters

worden aangewezen, die uit den aard der zaak op de werkdagen tijdens het schaften immer aan boord moeten zijn. De gehuwde korporaals-baksmeester zouden dus als regel van de vergunning verstoken zijn om den maaltijd in het gezin te gebruiken, waaruit een begrijpelijke drang zou ontstaan om aan deze functie te ontkomen. Het is niet onwaarschijnlijk dat gaandeweg de betrekking van baksmeester en andere diensten werkelijk in meerdere mate aan ongehuwde korporaals zouden worden opgedragen dan de billijkheid voor de ongehuwden zou meebrengen, waardoor alzoo de belangen van dezen zouden worden benadeeld.

Voor de beletselen die eene regeling in den weg staan volgens welke ook den gehuwden minderen schepeling zou zijn vergund om des middags naar huis te gaan, verwijst de ondergeteekende eveneens naar de hooger genoemde bescheiden. Ook hier zou de — uit een dienstoogpunt overigens onuitvoerbare maatregel — zeer ten nadeele zijn van de ongehuwde schepelingen; de belangen van dezen zouden bepaaldelijk worden geschaad.

Gesteld een oogenblik dat de door de leden ten opzichte der mindere schepelingen gewenschte regeling bestond, dan zoude onder degenen die voor de gewone wacht- en huishoudelijke diensten aan boord moeten blijven, toch een betrekkelijk groot percentage zijn van het aantal gehuwde mindere schepelingen (geheel anders als bij de sergeants en hooger van wie dat percentage zeer gering is). Maar omdat de regeling bedoeld werd als eene bevordering van het gezinsleven, zou het verklaarbaar en zelfs min of meer aangewezen zijn dat de Commandant dit aantal tot een minimum beperkte. Dit zou niet anders kunnen geschieden dan door de belangen der ongehuwden te schaden.

Als door omstandigheden een schip op een bepaalden dag later op de haven komt dan verwacht werd, dan zou dit bij bedoelde regeling tengevolge kunnen hebben dat voor de gehuwden afzonderlijk scheepsvoeding moet worden bereid. Deze schaften dan in het volkslogies bijv. tijdens den rusttijd der anderen; koks, zeuntjes enz. doen extra werk, altemaal nadeelen voor de betrokkenen voortspruitende uit die regeling. En zoo is er meer.

Kan alzoo van den ondergeteekende niet verwacht worden dat hij den gehuwden korporaals en minderen schepelingen zoude kunnen vergunnen om den maaltijd in het gezin te gebruiken, zoo rest hem nog de beantwoording der vraag of er termen zijn om voor deze schepelingen eene regeling te treffen, waarbij hun naast de voeding ook het voedinggeld zou worden toegekend in de gevallen bedoeld onder *a*, *b* en *c* der Memorie van Toelichting op het wetsontwerp, hetgeen practisch zou neerkomen op een bijslag der soldij van de gehuwde korporaal-onderofficieren en mindere schepelingen onder nagevoeg alle omstandigheden zonder eenige rechtstreeksche bevordering van het gezinsleven.

Beoogt het wetsontwerp, zooals in de Memorie van Toelichting is uitgedrukt, vermeerdering van inkomsten voor de onderofficieren met den rang van sergeant en hooger, van wie ook naar het oordeel van vele Kamerleden, een gedeelte onvoldoende bezoldigd is, voor de korporaals en mindere schepelingen bestaat voor deze vermeerdering van inkomsten geen voldoende aanleiding.

In vergelijking met de gehuwde ranggenooten bij de landmacht waar in dezen rang het huwelijk uitzondering is, zijn de korporaals der Koninklijke Marine over 't algemeen goed bezoldigd; bovendien valt te bedenken dat de korporaalrang een overgang vormt tot de hoogere onderofficiersrang; verhooging van inkomsten in deze rangen opent in het algemeen voor den korporaal gunstiger vooruitzichten.

De soldijen der minderen werden nog slechts kort geleden aanzienlijk verhoogd, zoodat naar het oordeel van ondergeteekende ook hier geen aanleiding bestaat om den gehuwden meerdere inkomsten bij te brengen.

Hij betwijfelt echter of het sluiten van huwelijken op zeer jeugdigen leeftijd, als een gevolg van toekenning van voeding-

geld aan de mindere schepelingen, in die mate zou voorkomen, dat daartegen afzonderlijke bepalingen zouden moeten worden gemaakt, waarbij terloops zij opgemerkt dat bij het korps mariniers nog betrekkelijk kort geleden dergelijke bepalingen bestonden, welke echter sedert zijn opgeheven.

Op grond van het bovenstaande heeft de ondergeteekende geen vrijheid kunnen vinden om eene vermeerdering van inkomsten aan de orde te stellen voor de gehuwde korporaals en de gehuwde mindere schepelingen. Werd de regeling die voor de sergeants en hooger ahangig is, uitgebreid tot de gehuwde korporaals, dan zou voor het dienstjaar 1910 hoofdstuk VI — behalve hetgeen voor de sergeants enz. gevraagd wordt — eene verhooging moeten ondergaan van f 12 500 terwijl nog een bedrag van f 10 000 ten laste zou moeten komen van de Indische begrooting, hetgeen voor den vervolge zou gelijk staan met jaarlijksche bedragen respectievelijk van f 30 000 en f 24 000.

Bij uitbreiding van den maatregel tot de gehuwde matrozen 1e klasse en daarmee gelijkgestelden (de lagergestelde schepelingen zijn niet dan bij hooge uitzondering gehuwd) zoude de verhooging der marinebegrooting — behalve hetgeen voor de sergeants enz. gevraagd wordt — voor 5 maanden d. i. voor 1910 bedragen f 31 000, terwijl nog f 20 500 ten laste der Indische begrooting zou komen, overeenstemmende met jaarlijksche bedragen van f 74 000 en f 49 000.

Aan de leden die uitkeering van voedinggeld ook aan de officieren bepleiten, wjl toch voor hen niet minder dan voor hunne ondergeschikten bevordering van het huiselijk leven van groote beteekenis is, zij onder de aandacht gebracht dat bevordering van het huiselijk leven niet zoozeer bij de zaak betrokken is, daar de al of niet toekenning van het voedinggeld geen invloed heeft op den tijd dien de officieren te midden van hun gezin doorbrengen.

In beginsel bestaat echter voor de officieren eene bepaling als door deze leden bedoeld, wel niet ten opzichte der scheepsvoeding maar ten opzichte hunner afzonderlijke tafel, waarvoor buiten de koloniën eene maandelijksche toelage wordt genoten. Aan boord van wacht-logement- en stilliggende instructieschepen toch wordt aan gehuwde leden van de officiers-tafel wanneer hun gezin woont ter plaatse waar het schip gestationneerd is, op hun verzoek door den commandant toegestaan een deel hunner tafeltolage persoonlijk te ontvangen. Voor het overblijvende deel bestaat dan het recht tot deelneming aan het ontbijt en het noenmaal, en tegen storting van een zeker bedrag aan de avondtafel.

Een voorstel om verder te gaan en den officieren het eigenlijke

voedinggeld uit te keeren ligt niet in het voornemen van ondergeteekende.

Overeenkomstig hetgeen door hem vroeger is toegezegd over uitkeering van voedinggeld aan zieke schepelingen is door ondergeteekende de mogelijkheid en wenschelijkheid hiervan overwogen; op grond echter van de verwachting dat de toekenning dezer toelage simulatie in de hand zou kunnen werken heeft de ondergeteekende van zijn voornemen afgezien om ook deze schepelingen onder de uitkeering van voedinggeld te begrijpen.

Wat betreft de in § 4 van het Voorloopig Verslag door enkele leden gestelde vragen, kan de ondergeteekende verklaren dat elk soortgelijk geval afzonderlijk zal worden overwogen; van zorgvuldige behartiging zijner belangen en eene billijke beslissing zonder verkorting van de rechten van den Staat kan de betrokken onderofficier zich verzekerd achten.

In overeenstemming met hetgeen door eenige leden wordt gezegd over de traktementen der officieren, is ook de ondergeteekende van meening dat eene herziening hunner traktementsregeling gewenscht is.

Het geval door deze leden bedoeld, waarin een luitenant-ter-zee 2de klasse commandant van een schip met f 1800 salaris onder zijne orders heeft een hoofdmachinist met f 1900 traktement, die verscheidene jaren jonger is, komt nu en dan voor op torpedobooten type-*Ophir*. Daar in normale omstandigheden — ook volgens de bemanningslijst in de Vermeerderingen — een luitenant-ter-zee 1ste klasse met een minimum-traktement van f 2100 commandant is, zijn gevallen als bovengenoemd — al komen zij wel voor — als uitzonderingen te beschouwen en betreffen in ieder geval slechts de oudere luitenants ter zee 2de klasse die spoedig aan de beurt komen voor bevordering; bovendien dient in aanmerking te worden genomen dat de vooruitzichten in den vorm van hoogere rangen voor den zeeofficier veel verder reiken dan die voor den hoofdmachinist.

Eene herziening der officierstraktementen — welke ook omvat de salarissen der marineofficieren in Nederlandsch-Indië en waarbij van zelve ter sprake komt de verhouding hunner inkomsten tot die van de officieren der landmacht en van de burgerlijke ambtenaren — zoude door ondergeteekende gaarne aan de orde worden gebracht. Gegeven echter de steeds stijgende offers welke voor zoovele andere zaken van de schatkist worden gevraagd, is het hem vooralsnog niet mogelijk voorstellen tot bedoelde herziening aan de goedkeuring der Staten-Generaal te onderwerpen.

De Minister van Marine,

J. WENTHOLT.

SOLDIJ PER DAG.

	MARINE.																LANDMACHT.													
	Schippers en bootslieden.		Konsta-bels.		Torpe-disten.		Seimers.		Overige onder-officieren uit de Reg. O.O. en M.S.		Geweer-makers en mon-teurs.		Stokers.		Torpedo-makers.		Torpe-disten.		Pantser-fort-artillerie.		Vesting-artillerie.		Rijdende en Veld-artillerie.		Caval-lerie.			Infan-terie.		
	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Zonder toelage.	Maximum, dat met toelagen is te bereiken.	Gehuwd.	Ongehuwd.	Gehuwd.	Ongehuwd.	Gehuwd.	Ongehuwd.	Gehuwd.	Ongehuwd.	Gehuwd.	Ongehuwd.		Gehuwd.	Ongehuwd.	
Sergeant.	Minimum (bij aanstel-ling).	1.47 ^s	1.73	1.40	1.98 ^s	1.40	1.65 ^s	1.40	1.65 ^s	1.40	1.40	1.70	1.70	2.15	2.15	2.05	2.05	1.75	1.05 ^s	1.75	1.05 ^s	1.60	0.90 ^s	1.65	0.95 ^s	1.65	0.95 ^s	1.55	0.85 ^s	Sergeant.
	Maximum (na 12 jaar dienst). (na 6 jaar dienst). als zoodanig.	1.87 ^s	2.13	1.80	2.38 ^s	1.80	2.05 ^s	1.80	2.05 ^s	1.80						2.64 ^s	2.64 ^s	2.40	1.70 ^s	2.40	1.70 ^s	2.25	1.55 ^s	2.30	1.60 ^s	2.30	1.60 ^s	2.20	1.50 ^s	
Sergeant-Majoor.	Minimum (bij aanstel-ling).	2.20	2.28 ^s	2.05	2.13 ^s	2.05	2.13 ^s	2.05	2.27	2.05	2.05	2.32	2.32	2.88	2.88	2.88	2.88	2.55	1.85 ^s	2.55	1.85 ^s	2.35	1.65 ^s	2.40	1.70 ^s	2.40	1.70 ^s	2.35	1.65 ^s	Sergeant-majoor.
	Maximum (na 9 jaar dienst). (na 8 jaar dienst). als zoodanig.	2.35	2.43 ^s	2.20	2.28 ^s	2.20	2.28 ^s	2.20	2.42	2.20	2.20							2.80	2.10 ^s	2.80	2.10 ^s	2.60	1.90 ^s	2.65	1.95 ^s	2.65	1.95 ^s	2.60	1.90 ^s	
Adjutant-onderofficier.	Minimum (bij aanstel-ling).	2.55	2.63 ^s	2.40	2.48 ^s	2.40	2.48 ^s	2.40	2.62	2.40	2.40	2.85	2.85	3.90	3.90	3.90	3.90	3.54	2.80 ^s	3.34	2.60 ^s	3.34	2.60 ^s	3.34	2.60 ^s	3.34	2.60 ^s	3.34	2.60 ^s	Adjutant-onderofficier.
	Maximum (na 6 jaar dienst). (na 4 jaar dienst). als zoodanig.	2.65	2.73 ^s	2.50	2.58 ^s	2.50	2.58 ^s	2.50	2.72	2.50	2.50							3.79	3.05 ^s	3.59	2.85 ^s	3.59	2.85 ^s	3.59	2.85 ^s	3.59	2.85 ^s	3.59	2.85 ^s	

De toelagen voor plaatsing aan wal zonder vrije woning, tewerkstelling aan eene rijks- of particuliere inrichting, voor arbeid onder water en dergelijke zijn niet in rekening gebracht, als wordende slechts genoten door zeer enkele personen en slechts voor korten tijd. De toelagen wel in rekening gebracht zijn die als onderwijzer in gymnastiek, schermen en zwemmen, kanonnier, geoefend duiker, seiner en scherpschutter.

Voor huishuur-vergoeding is berekend die te den Helder, voor adjudant-onderofficieren, sergeant-majours of sergeants respectievelijk f 0.42 en f 0.38 per dag.

De adjudant-onderofficier-schrijver heeft f 0.55 soldij per dag minder; de sergeant-maj. schrijver f 0.20 minder. De sergeant-schrijver heeft een aanvangssoldij f 0.30 hooger dan zijn ranggenoot, doch klimt niet op voor bevordering.

Bij het leger wordt voor het aangaan van een huwelijk vereischt een diensttijd van 6 jaren als sergeant.